

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Дизайн	Рівень вищої освіти	перший (бакалавр)
Кафедра	Дизайн середовища	Рік навчання	I
Галузь знань	В Культура, мистецтво і гуманітарні науки	Вид дисципліни	обов'язкова
Спеціальність	B2 Дизайн	Семестри	2

РОБОТА В МАТЕРІАЛІ

Семестр 2 (січень-травень 2025/26 н.р.)

Лектор	Босий Іван Михайлович , кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри «Дизайн середовища» ХДАДМ
E-mail	kafedra.inob@gmail.com
Заняття	за розкладом в ауд. 105 (корпус 2) та online.
Адреса	61002, Харків, вул. Мистецтв, 8, корпус 2, поверх 2, ауд. 204
Телефон	(057) 706-02-46 (кафедра «Дизайн середовища»)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з лектором є електронні листи (тільки у робочі дні до 18-00). Умови листування: в темі листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни; в полі тексту листа позначити ПІБ студента, який звертається (анонімні листи на розглядаються); файли підписуються таким чином: прізвище_завдання. Розширення: текст – doc, docx, ілюстрації – jpeg, pdf. Окрім роздруківок для аудиторних занять, роботи для рубіжного контролю (збір матеріалу та авторські ескізи) мають бути надіслані на пошту викладача або кафедри. Консультування з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами для вивчення дисципліни «Робота в матеріалі» є: Стандарт вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 02 «Культура і мистецтво» за спеціальністю 022 «Дизайн», що затверджений та введений в дію Наказом Міністерства освіти і науки України від 13.12.2018 р. № 1391. В ньому наведено: *теоретичний зміст предметної області*: поняття, концепції, принципи дизайну та їх використання для забезпечення заданих властивостей та естетичних характеристик об'єктів дизайну (за спеціалізаціями) та *методи, методики та технології*: методики проєктування та виготовлення одиничних, комплексних, багато-функціональних об'єктів дизайну; технології роботи у відповідних спеціальних матеріалах (за спеціалізаціями). Ряд компетентностей випускника (з переліку інтегральної, загальних і спеціальних – фахових, предметних) забезпечуються вивченням цієї дисципліни - «Робота в матеріалі».

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Базою навчального тезаурусу дисципліни «Робота в матеріалі» є складений за авторською методикою. Практичний курс (укладач к. мист., ст. викл. Іван Босий) базується на історичних та сучасних даних (монографії, підручники, навчальні посібники, словники-довідники, каталоги, електронний ресурс мережі Інтернет зі світової та вітчизняної архітектурно-дизайнерської практики). Вступна лекція до курсу супроводжується відповідними наочними зразками у вигляді слайдів та відео.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

Додаткові науково-інформаційні матеріали, літературні джерела, у тому числі актуальні розробки в галузі сучасних технологій, підприємств – виробників, приклади застосування матеріалів у формуванні предметно-просторового середовища можна переглянути у мережі Інтернет. Відповідні посилання на потрібний сайт надаються викладачем під час занять або за проханням студента після закінчення лекції, а також в процесі електронного листування.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Для створення авторських ескізів - білі аркуші формату А4 та графічні матеріали (за вибором студента). Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет. Для іноземних студентів, які недостатньо володіють державною мовою України пропонується використання необхідних для паралельного перекладу гаджетів (смартфону, планшета, ноутбуку). Головними програмами, необхідними для опанування практичного матеріалу та створення авторської дизайн-пропозиції є Rhinoceros (3d моделювання) та CorelDRAW (2d моделювання). Проведення вступної лекції до курсу здійснюється в режимі ONLINE – в програмі SKIPE або ZOOM.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни - формування у студента практичних навичок для повноцінної самостійної роботи з дерев'яним рельєфом та фактурою та їх використання для створення абстрактних творчих композицій.

Завдання дисципліни:

- ознайомити студента з принципами побудови абстрактної композиції;
- ознайомити з різноманітними технологіями роботи з деревиною;
- надати можливість для самостійної роботи над абстрактною композицією з використанням рельєфу.

знати: основні принципи комбінаторики, як чинник композиційної структури; основні підходи до роботи з деревиною при створенні творчих робіт; основні сфери застосування дерев'яних матеріалів і об'єктів з них в дизайні середовища.

уміти: створювати композиційно цілісні гармонійні рішення, що відповідають якості декоративності, виконувати рельєфні композиції у матеріалі; виконувати власноруч всі необхідні технологічні процеси у матеріалі;

отримати навички: створення декоративної рельєфної композиції при застосування різноманітних технік роботи з деревиною.

ОПИС І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна вивчається протягом другого семестру 1 курсу та складається з 90 навчальних годин (3 кредити ECTS), з яких 45 годин практичні заняття, 45 годин самостійні заняття.

Дисципліна містить 1 тематичну вступну бесіду. Структура дисципліни складається з 2-х модулів. Програмна задача кожного модулю полягає у наданні викладачем та опануванні студентами знань щодо створення декоративних фронтальних композицій з деревини. Рубіжна перевірка рівня і якості отриманих знань здійснюється у процесі модульного перегляду, підсумкова – під час екзаменаційного перегляду. Дисципліна структурується з 2-х розділів, які містять 6 тем для практичного опрацювання дисципліни.

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ**МОДУЛЬ 1. ПОНЯТТЯ «ДЕКОРАТИВНОСТІ» ТА «АБСТРАКТНОСТІ» В ХУДОЖНІЙ ТВОРЧОСТІ.****Тема 1. Збір аналогів до виконання завдання.**

Створення альбому аналогів різноманітних арт-об'єктів, виконаних з деревини

Тема 2. Ескізи побудови творчих композицій.

Графічні ескізи та макети з білого паперу у масштабах 1:5, 1:2.

Пошук рельєфності композиції.

Розробка макету в масштабі 1:1 з метою моделювання всіх бажаних висот, вигинів та фактур, що пропонуються в роботі.

Тема 3. Підготовка до роботи з деревиною.

Побудова елементів творчої роботи в комп'ютерній програмі (векторній або 3d) з метою підготовки до фрезерування або роботи на лазерному обладнанні.

Затвердження ескізу.

МОДУЛЬ 2. ПРАКТИЧНЕ ВИКОНАННЯ ТВОРЧОЇ КОМПОЗИЦІЇ З ДЕРЕВИНИ**Тема 4. Виготовлення основи та елементів творчої композиції з деревини**

Уточнення моделі.

Виконання основи композиції в розмірі 300 x 400 мм.

Випилування елементів композиції. Обробка поверхонь.

Тема 5. Декоративне оздоблення поверхонь дерев'яних елементів

Обробка поверхонь дерев'яних елементів та основи роботи.

Застосування технік: маркетрі, інтарсія, інкрустація, обробка гарячим піском, тонування, випалювання тощо.

Тема 6. Склеювання та оформлення готової творчої роботи

Доводка роботи. Шліфування поверхонь.

Склеювання елементів роботи. Приклеювання сегментів до основи композиції.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми і зміст матеріалу розкриваються у процесі проведення практичних занять. Самостійна робота студента спрямована на створення авторської творчої композиції з деревини. Зміст самостійної роботи включає пошук і аналіз додаткової інформації, аналіз аналогів та матеріалу, розробку авторського дизайн-рішення.

РОЗПОДІЛ ТА ЗМІСТ МАТЕРІАЛУ

Дата	Тема	Вид заняття	Кіл. годин	Зміст	Рубіжний контроль	Деталі
Модуль 1. Поняття «декоративності та абстрактності» в художній творчості						
1 тиждень	Тема 1.	Практичні/самостійні	3/3	Вступна бесіда на тему «Поняття про декоративність та абстрактність». Ознайомлення з арт-дизайном. Інформація про	Консультації з керівником	Робота з літературою, збір матеріалу.

				сучасне обладнання, за допомогою якого можна створювати декоративні композиції.		
2 тиждень	Тема 1.	Практичні/самостійні	3/3	Опрацювання аналогів	Консультації з керівником	Дослідження і аналіз аналогів.
3 тиждень	Тема 2.	Практичні/самостійні	3/3	Виконання ескізів творчої композиції з деревини в графічних техніках	Консультації з керівником	Пошукові ескізи приносяться на заняття.
4 тиждень	Тема 2.	Практичні/самостійні	3/3	Виконання ескізів творчої композиції з деревини в графічних техніках	Консультації з керівником	Пошукові ескізи приносяться на заняття.
5 тиждень	Тема 2.	Практичні/самостійні	3/3	Виготовлення макетів. Пошук рельєфності композиції.	Консультації з керівником	Пошукові макети демонструються на занятті.
6 тиждень	Тема 3.	Практичні/самостійні	3/3	Розробка макету в масштабі 1:1 з метою моделювання всіх бажаних висот, вигинів та фактур, що пропонуються в роботі.	Консультації з керівником	Подача макету Обговорення авторського рішення
7 тиждень	Тема 3.	Практичні/самостійні	3/3	Побудова елементів творчої роботи в комп'ютерній програмі CorelDraw або Rhinoceros з метою підготовки до фрезерування або роботи на лазерному обладнанні.	Консультації з керівником	Графічна подача роботи. Затвердження авторського рішення
8 тиждень	Тема 3.	Практичні/самостійні	3/3	Затвердження ескізів.	Модульний перегляд	
Модуль 2. Практичне виконання творчої композиції з деревини						
9 тиждень	Тема 4.	Практичні/самостійні	3/3	Уточнення моделі. Виконання основи композиції в розмірі 300 x 400 мм.	Консультації з керівником	Виготовлення елементів композиції у матеріалі.

10 тиждень	Тема 4.	Практичні/ самостійні	3/3	Випилювання елементів композиції.	Консультації з керівником	Виготовлення елементів композиції у матеріалі.
11 тиждень	Тема 4.	Практичні/ самостійні	3/3	Обробка поверхонь. Перевірка якості виконання основи та елементів творчої роботи з деревини.	Консультації з керівником	Виготовлення елементів композиції у матеріалі.
12 тиждень	Тема 5.	Практичні/ самостійні	3/3	Обробка поверхонь дерев'яних елементів та основи роботи.	Консультації з керівником	Декорування дерев'яних поверхонь.
13 тиждень	Тема 5.	Практичні/ самостійні	3/3	Застосування технік: маркетрі, інтарсія, інкрустація, обробка гарячим піском, тонування, випалювання тощо.	Консультації з керівником	Декорування дерев'яних поверхонь.
14 тиждень	Тема 6.	Практичні/ самостійні	3/3	Шліфування поверхонь. Склеювання елементів роботи. Приклеювання сегментів до основи композиції.	Консультації з керівником	Завершення роботи над оформленням творчої роботи.
15 тиждень	Тема 6.	Практичні/ самостійні	3/3	Доводка роботи.	Екзаменаційний перегляд	Підготовка до перегляду.
			45/45			

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
64-74	D	Задовільно	
60-63	E		

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. На проведення занять з дисципліни розповсюджуються загальноприйняті норми і правила поведінки у закладі вищої освіти. Під час занять не допускаються дії, які порушують порядок і заважають навчальному процесу, будь то занадто гучне спілкування, вільне пересування аудиторією чи користування мобільними телефонами. З боку викладача вітається активна участь студента і його власна думка в обговоренні актуальних питань, що розглядаються. В разі необхідності викладач має право на оновлення змісту навчальної дисципліни на основі інноваційних досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, про що повинен попередити студентів. Викладач повинен створити безпечні та комфортні умови для реалізації процесу навчання особам з особливими потребами здоров'я (в межах означеної аудиторії).

Міжособистісна відповідальність. У разі відрядження, хвороби або іншої важливої причини лектор має право перенести заняття на інший день за умови узгодженості з навчальною частиною та існуючим розкладом занять. Про дату, час та місце проведення занять лектор інформує студентів через старосту групи.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Не припустимі пропуски лекцій студентами без поважних причин. Причини пропуску занять мають бути підтверджені деканатом факультету ДС. У разі пропуску занять студент має самостійно опрацювати матеріали теми лекцій і зробити відповідні записи в конспекті. Відсутність студента на модульному тижні і невиконання самостійної проектної роботи впливає на зниження підсумкової оцінки (мінус 5 балів за пропуск).

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Під час написання статей, текстів доповідей для участі в конференціях (за особистим бажанням студента) студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (не допускається плагіат – суттєве запозичення або копіювання в статті чужих матеріалів без посилання на автора чи оригінал об'єкту середовища (предмету дизайну)).

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Модуль 1			Модуль 2			ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ ПЕРЕГЛЯД	СУМА
T1	T2	T3	T4	T5	T6		
0-45			0-45			10	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	Бали			Критерії оцінювання
	0-45	0-45	0-10	
A+	44-45	44-45	10	Студент в повному обсязі опанував матеріал практичного та самостійного курсу, проявив креативне мислення при виконанні завдань, логічно обґрунтував послідовність виконання необхідних завдань, професійно виконав усі етапи завдання, додатково брав участь у доповіді конференції з обраної теми.
A	41-44	42-44	9	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми. Графічна подача акуратна, професійна, без помилок.
A-	40	41	9	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, подача акуратна, без помилок.
B	37-40	37-41	8	Студент добре опанував обсяг матеріалу практичного та самостійного курсу, творчо та якісно виконав усі поставлені завдання, але при цьому робота має незначні недоліки.
C	34-37	34-37	7	Студент в цілому добре опанував матеріал практичного та самостійного курсу, творчо та якісно виконав більшість поставлених завдань, але виконана робота має суттєві недоліки.
D	29-34	29-34	6	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал практичного та самостійного курсу, вирішив в цілому основні поставлені завдання, але виконана робота має значні недоліки (відсутність концепції, творчого підходу, неякісна графічна подача проекту тощо).
E	27-29	28-29	5	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал практичного та самостійного курсу, вирішив в цілому основні поставлені завдання, але виконана робота має багато значних недоліків (відсутність змістовного аналізу аналогів, обґрунтування концепції завдання, помилки в обробці графічного матеріалу, несвоєчасна подача виконаної роботи на екзамен без поважної причини тощо).
FX	0-27	0-28	0-4	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента під час виступу на конференції та публікацію статті у збірнику матеріалів студентської конференції. Максимальна кількість балів: 5.

КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ, ЯКІ МАЮТЬ БУТИ СФОРМОВАНІ В РЕЗУЛЬТАТІ ОСВОЄННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК 9. Здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.	РН 1. Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях. РН 6. Усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні. РН 11. Розробляти композиційне вирішення об'єктів дизайну у відповідних техніках і матеріалах. РН 16. Враховувати властивості матеріалів та конструктивних побудов, застосовувати новітні технології у професійній діяльності.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	
СК 2. Здатність здійснювати формоутворення, макетування і моделювання об'єктів дизайну. СК 6. Здатність застосовувати у проектно художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах (за спеціалізаціями).	

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА**Основна література:**

1. Бондар Л., Коваленко К. INTERIOR DESIGN. Інтер'єрні рішення від українських дизайнерів та студій. Вид.: Creative Publishing 2025. 272 с.
2. Босий І.М., Брижаченко Н.С. Технології створення арт-об'єктів з деревини (на прикладі робіт студентів кафедри дизайну середовища ХДАДМ) *Мистецтвознавчі записки*: Зб. наук. праць. Вип. 35. Київ : ІДЕЯ ПРИНТ, 2019. С. 124-131.
3. Брижаченко Н.С., Босий І.М., Трегуб Н.Є. Застосування верстатів з числовим програмним керуванням в процесі професійної підготовки дизайнера середовища (на прикладі створення інтер'єрних арт-об'єктів). *Актуальні питання гуманітарних наук*.

- Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка* / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 33. Том 1. С. 20-26.
4. Кривуц С.В., Пікущий О. Дерево в сучасному дизайні середовища: традиційний та інноваційний підходи. *Матеріали міжнародної науково-практичн. конференції «Topical issues of modern science, society and education»*. SPC “Sci-conf.com.ua”, Kharkiv, Ukraine. 2021. С. 961-964.
 5. Пилипчук О. Класифікація артоб’єктів у контексті дизайну інтер’єрного простору. *Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну*. Вип. No 7(2). 2024. С.336–348. <https://doi.org/10.31866/2617-7951.7.2.2024.315472>
 6. Пилипчук О. Сучасні принципи інтеграції образотворчого мистецтва (артоб’єктів) у дизайн інтер’єру. *Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство»*. Вип. No 53. 2025. С. 247–257. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.53.2025.348343>
 7. Пилипчук О.Д., Кривенко О.В. Використання сучасних напрямків образотворчого мистецтва у проектно-дизайнерській практиці як засобів організації естетичного предметно-просторового середовища. *Збірник наукових праць. “Містобудування та територіальне планування”*. К.: КНУБА. 2020. Вип. No 75. С. 317–327.
 8. Пушкарьова К.К., Кочевих М.О. Матеріалознавство для архітекторів та дизайнерів. Навчальний посібник. 2022. 424 с.
 9. Сьомка С. В., Антонович Є. А. Дизайн інтер’єру, меблів та обладнання : підручник. К.: Видавництво «Ліра-К», 2018. 400 с.

Додаткові джерела:

10. Глушак Д.Д. Посібник з художньої обробки деревини. 2012. 301 с. URL:: https://shron1.chtyvo.org.ua/Hlushak_DD/Posibnyk_z_khudozhnoi_obrobky_derevyny.pdf
11. Художня обробка дерева. URL: <https://studfile.net/preview/2412667/page:8/>
12. Художня обробка деревини: інструменти, приладдя, матеріали, техніки. URL: <https://vseosvita.ua/library/hudozna-obrobka-derevini-instrumenti-priladda-materiali-tehniki-134854.html>